1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J. HEnderson 4-0237 HEnderson 4-0807 УНСоюз: HEnderson 5-3740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 203. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ЖОВТНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 24, 1963 No. 203. VOL. LXX.

ТРИ ЕВРОПЕЙСЬКІ ЛІДЕРИ ВІДВІДАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ

Вашингтон. — Три лідери західньо - европейських держав відвідають в найближчих тижнях - місяцях президента Кеннеді у Вашингтоні ,сполучаючи з своїм приїздом наради над сутніми проблемами, які спричинили в останньому часі дисонанси і розбіжності в західньому світі. Новий канцлер Західньої Німеччини д-р Людвіґ Ергард прибуде 24-го листопада і переведе два дні на конференціях у Вашинґтоні. До кінця цього року має прибути туди також новий прем'єр Британії лорд Гюм. В січні чи найпізніше в лютому наступного року приїде з офіційними відвідинами французький президент Шарль де Голь. Американські наради з західньо-німецькими і британськими гістьми мають стати наче підготовою до нарад з де Голем, політика якого спричинила найбільше незгоди всередині Північно-атлантійського Союзу (НАТО). „Вето" де Голя проти прийняття Британії до Европейської Економічної Спільноти, його опозиція проти інтеґрування французьких збройних сил з збройними силами інших членських країн НАТО, його будування самостійної французької атомової збройної сили та його опозиція проти концепції з'єдиненої Европи з будь-яким спільним зверхнім тілом — все воно викликало тертя однаково між Францією і Америкою, як і між Францією та Британією, ба навіть її теперішнім найближчим союзником — Західньою Німеччиною. Питання дальшої стратегії НАТО, торговельних взаємин між Америкою і країнами Европейської Економічної Спільноти, відношення до Москви і становище до різних окремих великих міжнародних проблем, — все воно буде темою тих преважливих зустрічей і нарад. Зокрема коментатори вказують на справу надводної морської фльоти з різнонаціональними залогами та атомовими ракетами „Поляріс": Західня Німеччина, Італія, Голляндія, Греція і Туреччина погодились приступити разом з Америкою до реалізування проєкту такої фльоти, — Франція рішуче відмовилась, а Британія бере участь тільки в інформаційних розмовах і не дала ще остаточної відповіди. Ця справа має вирішитись також в оцих найближчих тижнях і місяцях, на конференціях з лідерами трьох західньоевропейських держав у Вашинґтоні.

Тепер переводиться перевіз літаками до Німеччини цілої дивізії

Танки й військові панцерні авта, що їх перевезено літаками із Форту Гуд в Тексас до Західньої Німеччини в рямцях „Операції Великий Перевіз".

Франкфурт над Майном. — У вівторок о год. 5.35 по пол. західньо - европейського, а 12.35 східньо - американського часу, приземлився на військовому летовищі біля міста Франкфурту перший великий американський транспорний літак „С-35", яким прилетіли ген. Едвін Бурба, командант Другої Панцерної Дивізії, та 62 старшини його штабу. В годину пізніше прилетів другий такий літак і щогодини потім прилітали дальші такі самі машини з вояками названої панцерної дивізії. У кожній такій машині летіли по 76 до 100 вояків із ручною зброєю і вирядом. Цей „Великий Перевіз" має тривати до четверга вечером і закінчитися з перекиненням до Західньої Німеччини повної тієї дивізії, кругло 15 000 старшин і вояків. На місці вони дістають зараз важку зброю, приготовану вже з недалеких американських складів зброї, і впродовж наступних двох днів та ціла дивізія має бути „готова до збройної дії". Вона призначена до участи у великих маневрах на теренах Німеччини. Водночас американська летунська ескадрилья перелетіла впродовж 6 годин і 38 хвилин без зупинки з Мейну до Франції, перелетівши 3 200 миль. Вдорозі ті літаки були тричі доповнювані пальним у повітрі. Ця операція „Великого Перевозу" має доказати здатність Америки перекинути впродовж кількох днів маси війська почерез океан. З цим експериментом пов'язаний плян стягнення із Західньої Европи частини стаціонованих там американських збройних сил.

ПАПА ПАВЛО VI БЛАГОСЛОВИТЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД

ПІД ЧАС СПЕЦІЯЛЬНОЇ АВДІЄНЦІЇ ДЛЯ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ ПІД ПРОВОДОМ ВЛАДИК, ПАПА ОБНЯВ МИТРОПОЛИТА СЛІПОГО І НАЗВАВ ЙОГО „СПРАВЖНІМ ОБОРОНЦЕМ ВСІЄЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ"

Ватикан. (В. Д.) — Минулої п'ятниці, 18-го жовтня, Папа Павло УІ. прийняв на спеціяльній авдієнції велику українську делеґацію, уділюючи благословення для всього українського народу та назвавши Митрополита Йосифа Сліпого „справжнім оборонцем всієї Католицької Церкви". Митрополит Йосиф Сліпий та Митрополити Амврозій Сенишин і Максим Германюк та інші українські Владики очолювали зложену з понад 300 осіб українську делеґацію, яку прийняв Папа Павло в прийомній залі Ватикану. Це була чисельно найбільша делеґація, яку досі Папа Павло прийняв, та перша українська делеґація від часу звільнення і приїзду до Риму Митрополита Сліпого вісім місяців тому. Авдієнція української делеґації в Папи Павла мала — згідно з вістками від Української Католицької Ієрархії — подвійну мету: публічну подяку Апостольській Столиці за заходи в справі звільнення Митрополита Сліпого та презентацію Папі провідників Українського Християнського Руху, які зібралися в Римі на однотижневу конференцію. Коли Папа Павло ввійшов із своїм почотом до авдієнційної залі, українці привітали його ентузіястичними оплесками а хор студентів Малої Української Семінарії в Римі відспівав українську релігійну пісню. Митрополит Сліпий представив українську групу та виголосив при цьому італійською мовою відповідну промову, складаючи Святішому Отцеві подяку за заходи Апостольської Столиці в справі його звільнення та за увагу і опіку для Української Католицької Церкви і її інституцій по всьому світі. Папа Павло УІ., відповідаючи на цю промову, віддав велику честь Митрополитові Сліпому, називаючи його „справжнім оборонцем всієї Вселенської Церкви" та мучеником за свою віру і свій нарід. Вживаючи постійно звернень „мої українські сини" і „мій український нарід", Папа Павло висловив признання для провідників Українського Християнського руху за їхні зусилля і рішучість поширювати християнські правди і принципи між своїм народом. Закінчивши свою промову благословенням для приявних на авдієнції та для всього українського народу і зокрема „тих єпископів, які не можуть брати участи в нарадах Вселенського Собору з незалежних від них причин". Тоді Святіший Отець обняв митрополита Сліпого і привітався з усіми приявними українськими католицькими Владиками. Коли Папа виходив з авдієнційної залі, згаданий студентський хор відспівав „Многая літа" і „Боже Великий". В авдієнції взяло участь 16 українських католицьких Владик (неприявні були Преосв. В. Маланчук з Франції та Преосв. Н. Елко і Преосв. С. Коціско, обидва Владики для католиків східнього обряду, що називають себе русинами), як також ОО. Василіяни і Селезіяни, Сестри Василіянки, студенти великої і малої семінарії та українці, переважно науковці, з Мюнхену, Парижа, Відня, і Лондону, як також два гості з Ню Йорку, що приїхали на однотижневу конференцію Українського Християнського Руху. Ватиканська і італійська преса та радіо подали обширні та дуже прихильні повідомлення про цю авдієнцію.

ТІТО ПРОПОНУЄ СКЛАСТИ „ЧАРТЕР СПІВІСНУВАННЯ"

Об'єднані Нації. — Йосиф Тіто, комуністичний президент-диктатор Югославії виголосив в минулий вівторок 22-го жовтня на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй велику промову, в якій таврував війну і перегони у зброєнні, поручав співіснування між державами різних політично - економічних систем та пропонував, щоб представники держав „на найвищому рівені" склали чартер, чи міжнародний договір про співіснування. Пізніше речник його делеґації заявив, що Тіто не мав на увазі з'їзду голів держав, чи пак такої конференції „на вершинах", а наради на терені Об'єднаних Націй. Генеральна Асамблея ОН мала б — за пропозицією Тіта — „виготовити й кодифікувати принципи мирного співіснування". Тіто критикував концепцію, що тільки збройна сила може ґарантувати мир, бо — казав він — збройна сила не є для нікого забезпекою, коли вона — вжита проти ворога — обертається бумерангом проти того, що її вживе і остаточно призводить до знищення обох сторін. Однак Тіто не згадав ніодної міжнародної проблеми, яка розділює нинішній світ, не згадав про сутню причину холодної війни — російсько - большевицький імперіялізм ані теж не говорив нічого про те, що саме той імперіялізм та комуністична ціль заволодіти світом спричинила зброєння Заходу. Після тієї своєї промови Тіто дав пресову конференцію. Коли його спитали, між іншим, чи він не звільнить з в'язниці свого колишнього найближчого співробітника й віце-президента Югославії Мілована Джіласа та чи він, Тіто, не вважає, що треба допустити до голосу політичну опозицію без загрози репресій супроти неї — Тіто відповів, що це „внутрішня справа Югославії" і він „дивується, як про це можна тут говорити". У зв'язку з приїздом Тіта до Ню Йорку кількасот сербів, хорватів і альбанців пікетували палац Об'єднаних Націй і готель Валдорф Асторію, де замешкали Тіто з своїм почотом. Двох югослав'ян, які хитрощами продісталися на 35-ий поверх готелю, де мешкав Тіто, арештовано там. Вони були неозброєні і заявили, що не мали на меті зробити Тітові нічого злого, а тільки перевести демонстрацію, — один із тих молодих людей заявив, що Тіто казав розстріляти його батька. Демонстранти проти Тіта таврували його, як убивника і тирана. У зв'язку з тією активністю протитітовських еміґрантів — Тіто відкликав прийняття, на яке були вже запрошені к. 1,200 осіб.

Кубинські літаки атакували й пошкодили американський корабель

Вашинґтон. — 22-го жовтня кубинські літаки типу МІҐ-21 заатакували американський вантажний корабель „Дж. Луїс", спричинивши на ньому пожежу та пошкодивши його. 49 членам залоги корабля не сталося нічого і ніхто не був паранений. Корабель віз 31-505 тонн алюмінійової руди з Джамейки до Тексасу і під час атаки був віддалений на 13 миль від узбережжя Куби. Літаки обстрілювали корабель впродовж 61-ої мінути. Преса звертає увагу, що цей випадок стався саме в перші роковини кубинської кризи у зв'язку із совєтськими ракетами на тому острові і одночасно з закликом Ф. Кастра до ЗДА „припинити атаки на Кубу" та зняти економічну бльокаду того острова, який був сильно пошкоджений недавнім гураґаном. Після погашення пожежі корабель Дж. Луїс поплив далі із швидкістю 16 вузлів на годину до Юкатанського каналу. Капітан корабля Кравзе повідомляв, що його атакував тільки один літак. Але у Вашинґтоні гадають, що там мусіли бути кілька МІҐ-ів типу 21, яких капітан корабля міг не бачити в темноті. Державний Департамент повідомляє, що американський корабель плив попри Кубу в тому часі, коли там якийсь інший матірний корабель спустив був на воду два човни з кубинськими втікачами, що мали заатакувати Кубу. Надбережна кубинська сторожа була заалярмована тою висадкою, і вислала літаки, які обстріляли зовсім непричасний до висадки американський корабель. Джетові літаки американської фльоти негайно відлетіли з Кі Вест на Флориді на місце випадку, але МІҐ-ів вже не було над Дж. Луїсом. Кубинське радіо подало, що якийсь корабель недалеко кубинського узбережжя хотів зробити висадку та спустив на воду два човни, але кубинські літаки заатакували матірний корабель та перешкодили здійснити цю операцію кубинських втікачів - „саботажистів", що хотіли діяти в провінції Пінар дель Ріо. Згідно з фактичним станом, отой дійсний ,матірний" корабель та два менші човни мусіли втекти незавважені Кастровими літаками, які помилково заатакували вантажний корабель Дж. Луїс. Тут треба додати, що американський корабель Дж. Луїс плив під ліберійським прапором. Згідно з міжнародним правом ЗДА мають право протестувати проти атак на цей корабель, але домагатися відшкодування може тільки Ліберійська Республіка. Державний Департамент негайно поінформував ліберійську амбасаду про цей випадак.

Український Ню Йорк відзначив 30-ліття голоду на Україні протестаційною маніфестацією

Ню Йорк (О. С.). — Заходом Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій міста Ню Йорку — Відділу УККА, відбуто тут Протестаційну Маніфестацію в 30-ліття голодової облоги України. Маніфестація відбулася в Мангеттен Сентер в неділю 20-го жовтня. На удекорований арт. малярем Вол. Ласовським сцені — тризуб, два малинові прапори з вписаними на них роками 1933 та 1963 і гасло: „На Суд Москву!", в українській і англійській мовах. В одній лаві вишикувались прапороносці з Пласту, СУМА та ООЧСУ з своїми організаційними та національними прапорами, перев'язані чорними шарфами на знак жалоби. Після того, як проф. Ол. Омельський відіграв на фортепіяні американський гимн, присутніх привітав і з'ясував ціль маніфестації мґр Ів. Базарко. Він закликав присутніх вшанувати пам'ять жертв голодової смерти вставанням з місць, при чому проф. Ол. Омельський відіграв жалобний марш Шопена.

Провід маніфестації перебрав адв. Мих. Пізнак, який в англійській і українській мовах ствердив, що світ був глухий до того злочину, заподіяного червоною Москвою в Україні 1933 р., внаслідок якого померло біля 7 мільйонів людей. Він пригадав, як американський журналіст Дуранте, об'їжджаючи в той час Україну, писав, що там не було масового голоду, а були тільки спорадичні випадки. Другий американський журналіст Чемберлен, написав тоді правду про те, що діялось в Україні, але світ не реагував на це, а ЗДА навіть визнали того року СССР, який тепер загрожує цілому світові. Українці в Америці тоді протестували проти цього, а один

(Закінчення на стор. 4-ій)

Західня Німеччина стривожена можливістю відкликання військ ЗДА з Европи

Бонн. — Полк. Гассо Фібіґ з західньо-німецького міністерства військових справ повідомив, що уряд Німецької Федеративної Республіки звернувся до американського уряду за з'ясуванням становища ЗДА в справі перебування в Европі надалі американських збройних сил. Їх є там тепер коло 250.000 вояків. Західньо-німецький уряд стривожився промовою заступника секретаря оборони Росвелла П. Джілпатріка в Шикаґо, в якій вказано на можливість поважного зредукування сили американських військ в Европі, щоб заощадити відплив американської валюти за кордон. Джілпатрік пов'язав можливість відкликання частини американських військ з Европи з експериментальним перекиненням повної одної дивізії — 15.000 вояків — 240 транспортними літаками до Західньої Німеччини й Франції впродовж чотирьох днів. Далі, однаково Джілпатрік, як кол. президент Д. Айзенгавер звернули в останніх днях увагу на конечність, щоб західньо-европейські держави збільшили свої видатки на оборонні цілі та щоб вони заступили власними військами американські війська в Европі. Однак західні німці лякаються психологічних і політичних наслідків „відвороту Америки з Европи". Тому західньо-німецький уряд покликується на заяву секретаря оборони Роберта МекНамари з серпня цього року, зроблену міністрові оборони Кай-Уве фон Гассель, що Америка не забере ніяких військ з Німеччини без попереднього порозуміння з західньо-німецьким урядом. Так само през. Кеннеді заявив літом цього року, що американські війська стоятимуть в Европі „як довго вони там потрібні".

Антологія перекладів з Шевченка появилася у видавництві М. Денисюка в Шикаґо

Шикаґо. — Відоме українське видавництво Миколи Денисюка, що закінчує тепер публікувати здійснюване ним 14-томове повне видання творів Тараса Шевченка, видало, як 12-ий том цього ювілейного видання антологію перекладів з Шевченка на мови народів світу п. н. „Поезія Шевченка чужими мовами". Появився цей том за редакцією й із статтями Богдана Кравцева і в ньому зібрані зразки перекладів на двадцять і дев'ять чужих мов і крім того обговорені переклади з Шевченка на двадцять і три інші мови, значить в загальному подані інформації про переклади з Шевченка на п'ятдесять і дві мови народів світу. Зразки перекладів з кожної окремої мови чи групи мов попереджені вичерпними бібліографічними оглядами перекладів з Шевченка на дану мову, що появилися книжковими виданнями чи на сторінках інших публікацій протягом останнього сторіччя, від 1860 року, ще за життя Шевченка, й аж до останнього часу 1961—62 року. Цілий том попереджений ще надрукованою по-англійськи статтею Б. Кравцева в перекладі Б. Рубчака п. н. „Поезія Шевченка в перекладах на чужі мови", в якій поданий огляд цих перекладів на 52 мови. Крім цього тому видавництво М. Денисюка надрукувало уже XIII-ий том цього повного видання із статтями про життя і творчість Т. Шевченка і закінчує друкувати XI-ий том про мистецьку творчість Шевченка з альбомом репродукцій із малярських і графічних творів Шевченка.

У столиці Конґо проголошено вийнятковий стан

Леопольдвіль. — Конґолійський президент Жозеф Касавубу проголосив декрет, за яким визначено трьох міністрів для правління в столиці краю Леопольдвілі, із встановленням там військових судів та проголошенням вийняткового стану. Сталося це внаслідку погрози збоку робітничих спілок, що вони проголосять генеральний страйк однаково з економічних, як політичних причин. Керівники робітничих спілок домагаються зміни чи реорганізації уряду з покликанням туди 12-ох „чесних, здібних і відданих" людей. Ця опозиція звертається радше проти міністрів внутрішніх справ і справедливости та командантів збройних сил, як проти прем'єра Сиріля Адулі. З другого боку уряд твердить, що вся ця антиурядова акція є керована комуністичними і комунофільськими прихильниками першого конґолійського прем'єра Патріса Люмумби, що його вбили його політичні противники, і віце-прем'єра Антуана Гізенґи, який до цього часу перебуває у в'єзниці за збройні затії проти уряду. Так само вчителі й державні урядовці погрожують страйком за невиплачування їм правильно платень. Робітничі спілки ніби схильні співпрацювати з прем'єром Сирілом Адулею, але рішуче вимагають реорганізації уряду.

Пентаґон шукає зброї проти ракет

Ню Йорк. — Співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс" Р. Віткін подає, що Департамент Оборони від довшого часу шукає такої зброї, якою можна було б нищити ворожі сателіти, які везли б із собою атомові бомби. Говориться про те, вже йде підготова до серії пробних летів над островами на Паціфіку, щоб в тих летах ствердити спроможність неатомової протисателітної зброї. Кажуть навіть, що вже мали відбутися проби в цьому напрямку. Ці зусилля з неатомовою зброєю почалися на довго перед підписанням договору про частинне припинення атомових пробних експльозій в повітрі, на землі та під водою. Д-р Гаролд Бравн, голова інженерного і дослідного відділу при Департаменті Оборони гадає, що легше буде знищити сателіта з землі, ніж системою, що діяла б з космічного простору до сателіта в космічному просторі. Але фахівці - урядовці відмовляються подати якісь ширші інформації в цій справі.

В Ню Йорку відбувся з'їзд пластових сеньйорів в ЗДА

Ню Йорк (ВК). — Дня 19 жовтня відбувся тут у великій залі Народного Дому 5-ий з черги крайовий з'їзд пластунів сеньйорів в ЗДА. З'їздом проводив пл. сен. Т. Дурбак, секретарювали пл. сен. О. Дзядів і М. Турко. У почесній президії заняли місця пл. сен. Я. Гладкий, голова Головної Пластової Булави, пл. сен. Г. Бобків, голова Українського Пластового Сеньйорату і пл. сен. Юрій Ференцевич, голова Крайової Пластової Старшини в ЗДА. Після привітальних слів голови УПС та голови КПС в ЗДА, учасники вислухали звітів уступаючого проводу, який очолював пл. сен. Антін Хухра. Дискусія над звітами та уділення абсолюторії крайовій булаві УПС попередили вибір нового проводу, до якого увійшли: пл. сен. Роман Загайкевич — голова крайової булави УПС, пл. сен. Б. Кекіш, І. Стецура, А. Мілянич і П. Оберишин — члени. В осередку уваги з'їзду станула цікава доповідь пл. сен. М. Костка про відношення сеньйорів до проблем теперішніх поколінь пластової молоді. Думки прелеґента викликали живу та поважну дискусію в якій забирали голос активні від ряду років пластові сеньйори, як також і представники молодшого покоління, що вже тут закінчили свої студії та стоять на відповідальних наукових та фахових постах. Після схвалення резолюцій, що дають актуальні напрямні для праці сеньйорів в черговних двох роках, присутні взяли участь у спільній вечері, в часі якої мали нагоду побачити вибір прозірок із 11-го Світового Джемборі в Греції, що їх висвітлювали члени пластової делеґації.

На Генерального Секретаря УРДП обрано Федора Гаєнка

Новий Ульм, Німеччина. — Дня 31 серпня ц. р., тут відбулося об'єднане засідання членів ЦК, Контрольної Комісії та Партійного Суду Української Революційно-Демократичної Партії, замешкалих тепер в Німеччині, Англії, ЗДА, Канаді та Голляндії. Віддавши пошану пам'яті Покійного Ген. Секретаря ЦК УРДП, Івана Багряного, обговорено різні питання та винесено постанови. Обрано Секретаріят ЦК УРДП в такому складі: Федір Гаєнко — Ген. Секретар, Василь Міняйло — Орг. секретар, А. Ромашко — Секретар ідеологічно - інформативних справ, В. Бендер — зовнішніх справ, А. Широкостеп (Нікітін) — Секретар фінансових справ та керівник канцелярії. Ухвалено скликати наступний З'їзд УРДП в 1964 році; створено комісію для упорядкування і видання літературної спадщини І. Багряного; утримати часопис „Українські Вісті" тощо.

Василь Гавреляк обраний знову на посадника Едмонтону

Едмонтон, Канада.—У міських виборах в середу 16 жовтня на посадника цього міста був вибраний Василь Гавреляк, здобуваючи коло 10 тисяч голосів більше від свого суперника. В. Гавриляк був посадником Едмонтону через 8 років, від 1952 до 1959 року, коли він зрезиґнував. Тепер, після 4-літньої перерви він знову засів на посадницькому кріслі цього міста.

● Французький президент Шарль де Голь перевів 4-денну візиту в Ірані. Він їздив у гості до іранського шаха Рези Павелі, щоб збільшити престиж Франції на Середньому Сході.

В АМЕРИЦІ

● 21-го жовтня в бібліотеці ім. президента Айзенгавера в Абілені в Кензеці відкрито портрет Айзенгавера кисти маляра Джеймса Антоні Віллса з Гюстону. Присутній був Двайт Д. Айзенгавер, який прибув на цю параду зі своїм сином Джаном С. Д. Айзенгавером. Бібліотека ім. Айзенгавера коштує 11 мільйонів долярів. В ній мають ще збудувати окрему каплицю. Айзенгавер назвав будинок бібліотеки „найкращою будовою, яку він колинебудь бачив".

● Два протитітовські серби зуміли пройти через поліційний кордон та дістатися аж на 35-ий поверх готелю Валдорф-Асторія в Ню Йорку, де замешкав юґославський диктатор Тіто. Поліція заарештувала їх там. Одночасно перед готелем прийшло до бійки між тими сербами, що охороняли Тіта і протитітовськими хорватами, і поліція розігнала розюшених юґословян, які вже витягли були ножі з кишень.

У СВІТІ

● У Східній Німеччині переведено останньої неділі „вибори" до тамошнього псевдопарляменту, які — як в усіх комуністичних країнах — відбувались на одну, партійним комітетом призначену листу кандидатів. І — як в усіх комуністичних країнах — „голосували" понад 95 відсотків та „одностайно вибрали" наказних послів. У Східньому Берліні „обрано" 200 членів міської ради, з яких 66 засідатиме також в отому комуністичному „парляменті".

● У Лондоні продано за 10,640 дол. в авкціоні ліжко Наполеона, яке він придбав був, коли одружився з Марією Луїзою, в 1810 році. Те ліжко, разом з образами і т. д., було власністю Рене Фрайбурґа з Ню Йорку, який помер в лютому цього року. Його спадкоємці гадають осягнути з продажу його колекторської спадщини кругло $3 мільйони. Сам Фрайбурґ спав у тому ліжку Наполеона. Купила його якась багатирка - колекціонерка О. Албер.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаєтьсея тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Польська засліпленість

Протягом багатьох століть свого державного існування поляки проявили багато політичної короткозорости й нерозуму особливо у своїх взаєминах із сусідніми народами — українським, литовським і білоруським. Вони робили все можливе, щоб знищити можливість будь-якого співжиття чи злагоди із цими народами і часто вирішували історичний спір зброєю, не бажаючи визнати за ними права на самовизначення.

Важкий історичний досвід не навчив поляків нічого. Вони й далі, навіть сьогодні, після втрати своєї державної суверенности, залишилися засліпленими максималістами, для яких нічого не значать всі історичні події і які своїми поглядами стрягнуть ще й досі у цілком віджилих імперських апетитах.

Показовим прикладом польської засліплености може бути резолюція однієї з провідних на терені ЗДА польських організацій „Звйонзку Народовеґо Польскеґо" — Польського Національного Союзу, що нараховує 330 000 членів, прийнята на його 34-му „соймі", тобто з'їзді, що відбувся 20-го вересня ц. р. у Філядельфії.

У схваленій на тому з'їзді резолюції репрезентанти американської Полонії м. ін. заявляють: домагаємося „вивести російські війська з Польщі і з усієї Середньої та Східньої Европи до передвоєнних кордонів і привернути Польщі її східні землі разом із Львовом та Вільном, пограбовані Совєтською Росією" і „домагаємося затвердження З'єдиненими Державами Америки — уже зараз — західнього кордону Польщі на Одрі і Ніссі, бо ці землі є корінно польськими від багатьох віків, а таке затвердження цих кордонів було б бодай частинною рекомпенсатою для польського народу за зазнані ним кривди". Коротко і ясно: полякам мало окупованих ними у висліді другої світової війни східньонімецьких земель, вони вимагають ще віддати їм українські, литовські та білоруські землі, що були загарбані Польщею безправно після першої світової війни. Апетит, як показує ця резолюція, не абиякий, але ледве чи він викличе якусь прихильність до поляків в офіційних колах західніх держав, не кажучи вже про те, що він спричинив хвилю обурення на поляків серед українців, білорусів і литовців.

Найсумніше в усій цій справі те, що поляки дуже мало уваги присвячують в такого роду резолюціях головній проблемі, яка мала б бути основною в їх політиці, а саме — справі звільнення Польщі з-під совєтської залежности і знайдення союзників, з допомогою яких Польща могла б вдержати свою незалежність й оборонитись проти московського імперіялізму. А такими союзниками можуть бути і українці, і білоруси, і литовці, і інші поневолені Москвою народи. Замість висловлювати свої нереальні домагання, поляки мали б призадуматися над ситуацією, в якій перебуває нині Польща, та над дальшими перспективами, що чекають польський народ на випадок зведення її з ролі сателіта до ролі „союзної республіки", а потім через „злиття націй" — до ролі ще одного складового елементу в совєтському „монолітному суспільстві".

Мобілізація всіх сил і засобів проти такої загрози, що висить не тільки над т. зв. совєтськими народами, але й над усіма московськими сателітами, мала б бути першочерговим завданням політики східньо- та середньоевропейських еміґраційних спільнот у вільному світі. Але, щоб це завдання здійснити, треба позбутися політичної короткозорости, особливо ж у відношенні до евентуальних союзників у боротьбі з нівеляційними намаганнями Москви.

Після Загальних Зборів ЗУАДК

Переведені минулої суботи Сьомі Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету стояли перед важкою проблемою: як зберегти цю єдину українську установу з її леґальною можливістю діяння в різних країнах вільного світу — в активному стані, з дальшою великою користю для української громади, в цілком змінених обставинах. Жертвенні й патріотичні американські українці покликали були до життя цю установу 20 років тому, під час світової війни. Засновники ЗУАДК вже тоді знали й відчували, що воєнна катастрофа напевно спричинить Україні величезне горе. Виявилось те горе ще більшим, як гадалось: Україна попала у „соборну неволю", а поза її кордонами опинились сотні тисяч вигнанців. І ЗУАДК виконав тоді більше діло, як його могли передбачити найбільші його ентузіясти: перевезено до Америки й інших країн Західньої гемісфери кількадесят тисяч земляків, роздано українським втікачам, що опинилися в Західній Европі, допомоги в грошах і одягах на мільйони долярів, врятовано від примусової репатріяції і оборонено проти прерізних шикан та несправедливости багато тисяч осіб.

Але переселенча акція скінчилася, станиці ЗУАДК в різних містах Америки розв'язались, зацікавлення ЗУАДКомітетом послабло і разом з тим — припинились масові пожертви на ЗУАДК. Однак, потреба в його існуванні не припинилась — змінились тільки часи і змінились вимоги. Залишилося ще багато горя серед залишенців в Европі і виринули нові потреби харитативної праці на американсько - українському терені. На превеликий жаль, цей американсько - український терен виявляє не лише великі позитивні прикмети, але й хиби, не тільки поважні докази української меткости, організованости й творчости, але й сумні докази розпорошенности. Первісна думка — централізувати всі збірки через загальне оподаткування на Український Конґресовий Комітет, який переводив би розподіл фондів на різні цілі, виявилась життьово невдачною. Не можна виступати проти того, щоб жертвенні люди давали гроші на ту ціль, яка кому близька і мила. Але така жертвенність не повинна послаблювати жертвенности на Злучений Український Американський Допомоговий Комітет з його найширшим засягом діяльности і громадською контролею.

З другого боку припинились деякі давніші суперечки й поширились можливості співпраці, спільного плянування та спільного реалізування допомогових ідей і починів. Сам ЗУАДК теж пристосовує себе до цих нових обставин. Зменшення прибутків примусило ЗУАДК зменшити до мінімуму адміністративний апарат: він зводиться нині до одної технічної платної сили у Філядельфії, одної в Мюнхені, разом річно на $4 510 плюс $1 200 на всі інші адміністративні видатки в Европі. Але трудно вимагати поважної допомогової акції, коли висохли прибутки з міжнародних джерел, а американсько - українська громада не жертвує на свою харитативну централю навіть $10 000 річно! Яке сумне світло кидає на громаду факт, що все ще залишається кругло 3 000 боржників з-посеред переселених сюди іміґрантів, які винні ЗУАДКомітетові — $80 000!

Розглядаючи ці проблеми в діловій, спокійній і конструктивній дискусії Сьомі Загальні Збори ЗУАДК намітили низку конкретних способів, як затіснити зв'язок з громадою та як конкретно пожвавити свою допомогову акцію. Але вона залежить у першу чергу не від новообраної Екзекутиви й Дирекції, а від самої американсько - української громади.

Мирослав Прокоп

„УСАМОСТІЙНЕННЯ" ЗАМІСТЬ „ВИЗВОЛЕННЯ"

(В пошуках концепції американської політики у відношенні до сателітів Москви)

II

У першій статті було сказано, що, впарі із сподіваннями керівних американських кол на ступневу еволюцію в СССР, ще сильніші надії покладають вони на такий розвиток у країнах - сателітах Москви. Відповідно до таких сподівань, американська закордонна політика наставлена тепер на розбудову зв'язків з тими поневоленими народами, в надії, що це сприятиме їхнім національним та політичним аспіраціям і ступневому усамостійнюванню від московського центру.

Тепер залишається відповісти на питання, чи така концепція реальна.

Звичайно, тільки час і історія зможуть дати повну відповідь на те, чи така політика правильна. Але вже сьогодні можна вказати на поодинокі елементи, які кинуть дещо світла на можливу успішність чи неуспішність згаданої політики.

Передусім, треба сказати, що американці виходять із трьох головних передумов. Перша передумова — це зміни в самому Совєтському Союзі, зокрема в його центрі, значить в Росії. Друга — зміни в укладі міжнародних сил, що постали в останніх роках. Третя — активний спротив держав - сателітів втручанню Москви і їхнє намагання зберегти хоч видимість незалежности.

Якщо йде про зміни в СССР, то сьогодні їх бачить навіть н а й б і л ь ш критичний глядач. Звичайно, не йде про зміну самого характеру влади. Ті, що керують Совєтським Союзом, і далі стоять на принципах однопартійної диктатури, заборони демократичних свобід, утиску не-російських народів. До речі, якщо йде про не-росіян, то в останніх роках спостерігається прямий розгул шовіністичної пропаганди т. зв. злиття націй.

Але впарі з цим не можна не завважити в СССР частинного пом'якшення, а подекуди й усунення найбільш разючих ознак терористичної системи періоду Сталіна, з її масовими репресіями, фізичним винищуванням інакодумаючих, концентраційними таборами, тотальною забороною будь-яких зв'язків із закордоном тощо. В даному разі не важливе те, що ця система досягла вершка деґенерації і що вона стала загрожувати також самій верхівці, отже верхівка мусіла її у власному інтересі змінювати. Важливе те, що деякі зміни сталися і що в їх результаті почала в різних секторах життя виявлятися здавлена довгими роками сталінського терору народна енерґія; що почали підноситися, хоч дуже несміливі, домагання свободи, заспокоєння перших потреб життя людини, а вслід за тим з місця зрушила також народна стихія не-російських народів. За останніх десять років були в цьому русі припливи й відпливи, відлиги й заморозки, але завести сталінського ладу досі не вдалося. І невідомо, чи є для того багато охочих.

Змінився також уклад міжнародних сил. Найбільше вимовним показником цього є розкол у донедавна єдиному комуністичному бльоці і перспектива дальшого загострювання російсько - китайського конфлікту. Дуже поважне значення має також те, що, всупереч віщуванням вождів комунізму, комунізм не охопив чорного континенту. Навпаки, визволені від західнього колоніялізму народи Африки і Азії показали більшу відпорність на комуністичну аґітацію, як цього можна було сподіватися декілька років тому.

Немає сумніву, що й частинне пом'якшення режиму в СССР і послаблення його позиції в укладі міжнародних сил корисно впливають на самостійницькі процеси серед його сателітів.

Нарешті, третя передумова, — значить, органічні сили самих поляків, угорців, болгарів чи інших. Коли усвідомити їхній розвиток за останніх десять років, зокрема великі невдачі в 1956-му році, то треба сказати, що ті народи виявили в останньому часі не тільки дуже багато здорових сил і готовости боротися за свої права, але також чимало державно - політичної мудрости. Сьогодні видно, що з невдач вони висновки зробили, але перед Кремлем не скапітулювали.

Все досі сказане переконує, що в мисленні сучасних керівників американської закордонної політики в питаннях їхнього ставлення до сателітів Москви є чимало елементів здорового глузду і логіки. Але в ньому є також елементи слабі.

Поперше, розрахунки на ступневе усамостійнювання сателітів стисло пов'язані із надіями на пом'якшення режиму в самому СССР. Але для того, що саме так події будуть розвиватися, зовсім немає ґарантій. Звичайно, навіть комуністи не хочуть повороту до сталінського терору, бо його бояться, але вони водночас уперто бороняться і будуть боронитися проти усього, що могло б загрожувати їхньому упривілейованому становищу в суспільності. А всякі заморозки в центрі імперії — приводять до затиску і на її провінції.

Подруге, навіть при існуючих труднощах всередині і назовні, Москва доволі сильна, щоб при потребі вдарити по ізольованих вибухах в будь-якому районі імперії. Це вона робила в 1956-му році і, немає сумніву, не завагалася б зробити й сьогодні. Звичайно при умові байдужности вільних народів.

Потретє, народи Польщі, Угорщини чи Болгарії мають діло не тільки з далекою Москвою, але й з власною комуністичною верхівкою. Правда, історія останніх десяти років повчає, що в деяких кризових ситуаціях комуністичні вожді тих народів ставали на захист інтересів своїх націй. Доказом цього є події 1956-го року в Польщі і Угорщині, коли Ґомулка та Імре Надь, протиставляючись Москві, сіли на хвилю національно-визвольної стихії. Недавно таку нагоду використали навіть румунські комуністи.

Але, з другого боку, ця солідарність місцевих сателітних комуністів з національними аспіраціями їхніх націй має свої межі. Вони знають, що їхній мандат влади спирається передусім на ласці й силі Москви і що без неї вони не видержали б у себе ніяких вільних виборів. Тому ясно, що вони не можуть підтинати галузі, на якій сидять. Тільки в таких умовах, як ті, що утворилися в Угорщині восени 1956-го року, Імре Надь пішов у цілому проти Москви, — і за це заплатив головою.

Нарешті, межі для процесу усамостійнювання сателітів творить також сама, з'ясована вище, американська концепція політики. Вашинґтон чи Лондон безперечно заінтересовані в ступневому унезалежнюванні поляків чи угорців від Москви. Але вони зовсім не проповідують протиросійських революцій тих народів. Як показав досвід, вони не плянують таких революцій підтримувати. Подруге, в суті речі, вони уважають ті народи за дальшу, але все таки російську сферу інтересів. І нарешті, сьогодні Заходові більше залежить на приязні з Совєтським Союзом, зокрема з огляду на ріст Китаю.

В таких умовах відповідь на ставлене на початку цієї статті питання може звучати так: Сучасна ставка американської закордонної політики на ступневу автономізацію, чи усамостійнювання сателітів Москви у великій мірі випливає з об'єктивних умов, хоч їхній розвиток не мусить піти такими шляхами, як то на Заході сподіваються. Плянована на Заході розбудова зв'язків із сателітними народами і режимами може причинитися до посилення емансипаційних процесів поза залізною заслоною. Але шансів на скоре і повне звільнення тих народів від опіки Кремлю ця політика перед ними не відкриває.

Тож можна поставити ще питання: Чи проведена тут аналіза має також відношення до України? І взагалі, яке її місце у з'ясованій тут концепції американської політики у відношенні до сателітів Москви?

Цим питанням займемося в наступній статті .

Лука Луців

В ОБОРОНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

З приводу дедикації площі під пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні деякі щоденники вмістили 21-го вересня повідомлення про те, що Конґрес ЗДА окремим законом призначив у столиці цієї країни площу, на якій 30-го травня 1964-го року відкриють пам'ятник „українському поетові та національному героєві" — Тарасові Шевченкові. Відкриття пам'ятника відбудеться в 150-річчя з дня народження Т. Шевченка, а гроші на побудову пам'ятника зібрали американці українського походження в сумі — $250 000.

Але була в тому повідомленні Юнайтед Пресс Інтернешенел і одна неправда, яку поширює комуністична Москва про найбільшого українського поета та національного героя й „борця за волю у Східній Европі", як подавалося в згаданому повідомленні.

Далі в тім повідомленні сказано, що „Москва уважає Шевченка за ворога імперіялізму і за большевика ще перед большевизмом". Правда, Юнайтед Пресс Інтернешенел стверджує, що „у ЗДА змальовується Шевченка як борця 19-го віку проти російської тиранії".

Це повідомлення в американській пресі пригадує нам, що діють російські комуністи з Шевченком.

Не місце тут спинятися над тим, як комуністичні російські окупанти України протягом понад 40-річної окупації ставилися до найбільшого українського поета. Коли вони побачили, що не вдасться понизити й знецінити Т. Шевченка в очах українського народу, коли не вдалися писання про мужицьку, а не робітницьку ідеологію автора „Кобзаря", про так зване „біблійство" в його творах, тоді російські комуністи змінили лінію і почали величати Тараса Шевченка.

Вони пишуть, що Шевченко був під впливом російського критика Вісаріона Бєлінського, що Шевченко — це учень Герцена, Добролюбова, Некрасова і всіх тих, з ким він особисто зустрічався або тільки міг зустрічатися. А вже М. Чернишевський — це ніби правдивий вчитель українського поета, хоч воно зовсім не відповідає правді, коли п о р і в н я т-и Шевченкові писання з тих часів, коли він зустрічався із Чернишевським, і з писаннями російського теоретика соціялізму.

Та совєтський „шевченкознавець" І. Пільгук на це не зважає і у своїй книжечці „Т. Г. Шевченко — поборник дружби російського і українського народів" пише, що „Т. Шевченко розвинув свою діяльність під благотворним впливом російської культури" і був „ідейним побратимом Бєлінського, Герцена, Добролюбова, Чернишевського, Некрасова" (ст. 9).

У цій книжечці, що вийшла в Державному Видавництві Політичної Літератури в Києві, 1961 року, Пільгук не соромиться писати явну неправду про Шевченкові твори. На замовлення Видавництва Політичної Літератури він написав те, що потрібне червоній Москві. Він твердить, що Шевченко „визнавав проґресивність історичної необхідности акту возз'єднання України з Росією . . . і розглядав цей акт як велику історичну подію, в якій виявилася воля обох народів. В постаті Богдана Хмельницького Шевченко бачив втілення мудрости і національної гідности політика, який здійснював виплекані народом ідеї дружби рівного з рівним і усвідомлював, що і українцеві, і росіянинові однаково ненависна неволя". (ст. 12).

Інші совєтські літературознавці принаймні згадують про те, що Шевченко не об'єктивно оцінював гетьмана Б. Хмельницького, а Пільгук попросту говорить неправду, бо хто ж може йому повірити, прочитавши в „Кобзарі" Шевченка всі ті місця, де український поет пише про співавтора Переяславського договору — Б. Хмельницького.

Чи Шевченко хвалив Б. Хмельницького в „Розритій могилі", коли вкладав в уста матері - України такі страшні слова на його адресу:

> Ой Богдане —
> Нерозумний сину!
> Подивись тепер на матір,
> На свою Вкраїну,
> Що, колишучи, співала
> Про свою недолю,
> Що, співаючи, ридала,
> Виглядала волю.
> Ой Богдане, Богданочку!
> Якби була знала, —
> У колисці б задушила,
> Під серцем приспала.

„Розриту могилу" написав поет у 1843-му році, але він не забув Хмельницькому Переяслава, і в кінці свого життя в поемі „Осії, Глава XIV" (1859), написав:

> Вкраїно!
> Мій любий краю неповинний!
> За що тебе Господь кара,
> Карає тяжко? За Богдана,
> Та за скаженого Петра.

У поезії „Якби то ти, Богдане п'яний", писаній також у 1859-му році, поет звертається до гетьмана з такими словами:

> Амінь тобі, великий муже!
> Великий, славний! та не дуже..
> Якби ти на світ не родивсь,
> Або в колисці ще упивсь...
> То не купав бй я в калюжі
> Тебе, преславного. Амінь.

А. Пільгук пише, що Шевченко „в постаті Б. Хмельницького бачив втілення мудрости і національної гідности політика!"

Проте, й сам Пільгук на 14 сторінці своєї книжки признає, що і „Шевченко і російські революціонери - демократи (з часів Шевченка) не змогли піднятися до матеріялістичного розуміння законів розвитку історії". Ми підкреслюємо, що Шевченко мало мав спільного з російськими демократами - революціонерами, про яких згадує Пільгуук. А доказом цього є знов таки твори Шевченка.

У вірші з 26-го листопада 1860-го року під заголовком „Бували войни й військовії свари" не „російські революціонери", а український козак нищить російського деспота і здобуває Україні волю. Ця поезія Шевченка, написана за три з половиною місяця перед його смертю, кінчається такими побожними рядками:

> А ми помолимося Богу
> І небагатії, невбогі.

Чи так писали російські революціонери - атеїсти?

Чи Шевченко був під впливом М. Чернишевського, коли в 1857-му році писав в „Неофітах":

> Благословенная в женах,
> Святая, праведная мати
> Святого сина на землі.
> Не дай в неволі пропадати,
> Летучі літа марне тратить.
> Скорбящих радосте! пошли,
> Пошли мені святеє слово,
> Святої правди голос новий!
> — — — — — — — — — — —
> Подай душі убогій силу,
> Щоб огненно заговорила,
> Щоб слово пламенем взялось,
> Щоб людям серце розтопило,
> І на Україні понеслось,
> І на Україні святилось
> Те слово, Божеє кадило,
> Кадило істини. Амінь.

Український поет Тарас Шевченко не дбав про „історичну необхідність" і не тішився з того, що Москва, об'єднавшися з Україною в 1654 році, пізніше це „возз'єднання" обернула на гірку неволю України. Шевченко писав, що, взявши в свої руки Україну, — „москалики, що заздріли, то все очухрали".

Пільгуки, кирилюки і шабліовські нічого не вдіють із Шевченком, як би не старалися вони нагинати українського поета до потреб комуністичної Москви. Правда залишиться правдою. Шевченко почав свою поетичну творчість у 1837-му році словами: „Реве та стогне Дніпр широкий", а закінчив її 15-го лютого 1861 року, за 23 дні перед смертю, також згадкою про Дніпро і Україну. Ось останні слова Пророка України:

> Дніпро, Україну згадаєм,
> Веселі селища в гаях,
> Могили-гори на степах —
> І веселенько заспіваєм...

Цього ніхто не може заперечити!

пл. сен. кер. М. Світуха

НА СВІТОВОМУ ДЖЕМБОРІ

Звідомлення з участи делеґації Українського Пласту в XI Світовому Скавтському Джемборі в Маратоні, Греція, від 1 до 11 серпня 1963 р.

(V)

Латиші й москалі вислали по одному делеґатові на офіційні наради і в Джемборі як представники не виступали. Отож, репрезентація Українського Пласту була як чисельно, так і якісно, найкращою і тим здобула собі повне признання делеґатів інших екзильних скавтських асоціяцій.

Український пластовий табір на Джемборі відвідали також пл. сен. Ганна Коренець, член проводу делеґації, ст. пл. Іванка Стойкевич, крайова комендантка пластунок у ЗДА та 6 старших пластунок, які в той час подорожували по країнах Европи.

Нарешті, варто згадати, що — як доказ вдячности українському громадянству за його фінансову підтримку, яка уможливила вислання сильної і добре вирядженої пластової делеґації на Джемборі — українські пластуни вислали кожному жертводавцеві джемборівську картку з привітанням. Таким чином кілька тисяч українських громадян отримали безпосередній привіт з Маратону.

Поворот з Джемборі

Безпосередньо після закінчення XI Світового Джемборі українська делеґації стягнула табір і вже 12 серпня почала роз'їздитися кількома групами.

Одна група під проводом пл. сен. Б. Кордюка взяла на себе додаткове завдання відвідати святу гору Атос. По дорозі на Атос пластуни оглянули старовинні візантійські церкви в Тесалоніках та руїни гробовища Александра Великого, що їх відкрито щойно сім років тому. Прибувши до Атосу, пластова група відвідала примаса цієї „церковної республіки", п р о тоігумена сербського монастиря Хіландарія Ніканороса і подарувала йому книжку „Київська Свята Софія". Цей подарунок був прийнятий із зворушенням. В свою чергу протоігумен Ніканор передав пластунам ікону Благовіщення.

На Атосі пластуни відвідали старовинний монастир св. Пантелеймона, в якому перебував Іван Вишенський і який за кілька років відзначатиме 800-ліття свого існування. Оглянено 1 000-літню Лавру, монастир Івірон та кілька церков-скитів. Це, мабуть, уперше в історіїАтос відвідала офіційна репрезентація української організації, віддаючи почесть визначному історичному центрові, тісно пов'язаному з розвитком ц е р к о вного та культурного життя в Україні в старих часах.

Друга група під проводом пл. сен. о. Б. Смика в поворотній дорозі переїхала Італію, Швацарію і Францію, маючи можливість оглянути ряд історичних місць та красу альпійських красвидів. У Парижі пластуни склали п о ш а н у тлінним останкам сл. пам. Симона Петлюри, після чого з групою пластунок від'їхали до Ню Йорку.

Третя група під проводом пл. сен. д-ра А.Фіґоля, оглянувши ще деякі місцевости в Греції, від'їхала через Італію до Мюнхену.

Підсумки

Участь делеґації Українського Пласту в XI Світовому Скавтському Джемборі на Маратоні ще раз підкреслила широкі можливості, які відкрились д л я української спільноти в діяспорі через міжнародний скавтський рух. Важливість скавтських метод виховання молоді, внутрішня сила та живучість скавтинґу вже віддавна належно оцінили провідні державні народи. Скавтинґ користується беззастережною підтримкою провідних державних, політичних та суспільних діячів багатьох держав і тому скавтовий однострій є тим пашпортом, який дає вступ українським інтересам на міжнародну арену.

У свідомості своєї відповідальности перед Батьківщиною за найкраще використання існуючих нагод та завдяки зрозумінню й фінансовій підтримці української спільноти, Український Пласт мав можливість максимально використати цьогорічне С в і т о в е Джемборі для ширення правди про Україну серед вибраної молоді народів цілого світу. На відміну від скавтських організацій державних народів, Український Пласт не обмежив своєї дії тереном скавтинґу, але виконав інформативну місію серед провідних кіл грецького суспільства.

Пласт має вже за собою ряд успішних виступів на міжнародній арені, з яких на перше місце протягом останнього десятиліття висуваються виступи на Світових Джемборі в Англії у 1957 р., на Філіппінах у 1959 р. і тепер у Греції в 1963 р. Вибір ЗДА на господарів чергового Світового Джемборі в 1967 р. накладає не лише на провід Пласту, але також на всю українську спільноту на американському континенті завдання якнайкраще приготовити й використати цю нагоду. Старанна і докладна підготова під кожним аспектом з включенням усіх ресурсів, які стоять до диспозиції української спільноти в ЗДА, дасть можливість добитися не абияких успіхів.

На закінчення цього звіту провід делеґації Українського Пласту на Джемборі в Греції висловлює подяку українським громадським організаціям, українській пресі, батькам пластунів і загалові української спільноти за моральну й матеріяльну підтримку. Окреме признання належить також усім тим пластовим провідникам у всіх країнах дії Пласту, які своїми зусиллями та жертвенною допомогою спричинилися до успішного проведення акції участи в Світовому Джемборі на Маратоні.

(Кінець)

Сенат схвалив $1,9 більйона на будову коледжів та університетів

Вашинґтон. — 21-го жовтня Сенат більшістю 60 до 19 голосів прийняв законопроєкт про те, щоб впродовж найближчих п'ятьох років на будову приміщень для коледжів і університетів видати суму $1 900 000 000. Проєктодавці вдоволені з того проєкту, але одночасно турбуються тим, чи спільна конференція, складена із сенаторів та конґресменів, затвердить цю суму, бо Палата Репрезентантів ухвалила на цю саму ціль ще 14-го серпня $1 195 000 000 впродовж трьох років. Сподіваються, що не важко буде вирівняти різниці щодо висоти суми. Сенат ухвалив два обмеження при уділюванні позик на будову коледжів та університетів: 1) Фонди можна видавати на будову тих приміщень, які призначені є для шкіл, в яких навчатимуть природних наук і фізики, інженерії та бібліотекознавства. Палата проєктує федеральну допомогу для всіх академічних шкіл, крім тих, де вчать тільки релігії. 2) Сенат дозволяє на те, що кожний платник податків мав би право звернутися до суду, щоб той вирішив, чи дана школа має право дістати допомогу у формі позики або дарунку від федерального уряду. Палата не передбачає такої можливости. Сенат дозволяє протестувати проти федеральної допомоги тим академічним школам, які є керовані релігійними інституціями. Сам Сенат дозволяє давати допомогу всім школам, але платники податків можуть домагатися, щоб суд вирішив, чи ця допомога є законна.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

„Зопорожець за Дунаєм" в Ню Йорку

(В постановці нюйоркського Оперового Ансамблю)

Мене, як новоприбулого до Ню Йорку, в постановці цієї опери вразила в першу чергу наявність такого цінного грона солістів, що їх, дай Боже, не одному з добрих оперових но вразили мене всі трудноші, з якими доводиться боротися в своїй праці Оперовому Ансамблеві. Невже ж нюйоркчани не здають собі справи, театрів. Вразила мене теж велика кількість глядачів на залі, що так живо реаґувала на музику ,гру акторів і спів. Вдячна публіка! А послідовякий скарб посідають, а громадські чинники для забезпечення його праці не гаються придбати театральну залю і оточити вартісну групу творчих людей ниалежною опікою?

В загальному підсумку постановка „Запорожця за Дунаєм" була дуже вдала, якщо взяти до уваги обставини, з якими я встиг познайомитися, а які певно відомі і ширшому загалові. Свідчили про це спонтанні зриви оплесків, часто повторюваних при відкритій завісі, не кажучи при закінченні кожного акту.

Л. Рейнарович — Карась завоював собі публіку вирівняними якостями і в голосі і в сценічній появі. Очевидно, він має цю ролю в крові, і тому не важко було переконати глядача в правдивості створеного ним образу.

Те саме доведеться сказати про Г. Шерей — Одарку. Рутина співачки, органічна сценічність і праця над ролею в напрямі певної доброякісної стилізації дали у висліді переконливий образ полковниці, а не баби Одарки. Спостерігаючи її появу на сцені, так і хотілося комусь звіритись: яка ж шляхетність виконання, яка культура голосової подачі!

М. Кобрин - Кокольська — Оксана свобідна в орудуванні своїм легким і милозвучним голосом. Це тип артистки, що вже першою фразою підбиває собі серця публіки і викликає бажання задержати її якнайдовше на сцені.

Самокішин — Султан вповні відповів своїй ролі. Це очевидно майстер, який знає своє діло.

Від Зам'ятого — Імана, молодечого обличчя якого не потрапив пристарити ґрим, як власне від молодого співака, надіятися таки дуже багато. Певна голосова і сценічна зв'язаність не зменшили ефекту від його голосових вальорів.

І. Гош — Андрій був, видимо, втомлений, проте, в останньому акті, в молитві, він показав силу свого багатого голосу.

Не дивлячись на те, що оркестранти, як чулося добрі музики (між ними незаступний, як каже загальна опінія, і популярний в музичних колах, проф. Берник), проте слідно було в праці оркестри незадовільну підготованість. Сказали мені, що властиво першою її комплетною пробою була сама вистава. Не знаю, чия це вина, але такі явища треба осудити.

Тільки рутина й велика музикальність диригента оркестри, маестра О. Стратичука, допомагала пов'язувати працю оркестри з виступами солістів та хору.

Годі не згадати про зовсім нову, ще не виконуваної досі оркестрацію Я. Ласовського. Цей молодий музика дав нам ще один, попри декілька існуючих, оркестраційний твір, дуже присмного звучання, вміло використовуючи прикметності інструментів, як, наприклад, флейти чи гобою. Шкода тільки, що зоркестрував він тільки дві перші дії.

Режисерія опери мала ті ж познаки поспішної підготови, що і оркестра. В реалістичному пляні, в якому її ставлено, аж надто вражали лискучі шаравари козаків, що то з новісінькими, теж блискучими косами йшли до праці в полі, а в стилі шаравар, мізансценні вирішення гуртових сцен. Голосові недоліки хору слід було закрити бодай побудовою динамічніших мізансцен.

Реалістичні декорації були задовільні. Костюми з театральної вдягальні Бражників своєю барвистістю і кроєм надали багато зовнішнього ефекту постановці.

Критичні зауваження, що їх відношу до подробиць не основного порядку, не повинні створити враження, що вони обтяжували цілісно постановку. Навпаки, цілісне враження було повністю естетичне. Навіть переобтяження другої дії виступом танцювальної групи під проводом маестра Петріни сприйняли глядачі гарячими оплесками, а темпераментні танцюристи, головно їхня грацийна солістка, заставили забути про прогріх супроти композиційної рівноваги.

Століття „Запорожця за Дунаєм" нюйоркський Оперовий Ансамбль відмітив гідно, починаючи від відчищення постаті Карася від заяложених від штампів, як це писалося нещодавно в „Свободі".

Думаю, що наше суспільство затягає дуже великий борг супроти артистів, які обдаровують його такими постановками, як остання.

О. Омельський

Посмертний спомин про пор. Клима Стефанова

Недавно наспіла сумна вістка з Рідних Земель, що 19-го лютого цього року, по довгих терпіннях з причини тромбози серця, помер в 73 році життя народний учитель Клим Стефанів, колишній поручник 9-ої Бригади УГА. Помер в с. Яблінці, Богородчанського р-ну, Івано-Франківської області, в Зах. Україні, і там похоронений.

Покійний походив з родини, відомої в Зах. Україні з своєї гостинности і патріотизму, та яка видала з себе п'ятьох старшин УГА, рідних братів, а між ними колишнього Начального Вождя УГА і оборонця Львова — покійного генерал - хорунжого Гната Стефанова — та відомого знавця військового діла і історика Визвольної війни — сотника Зенона Стефанова, що живе у ЗДА.

Покійний Клим народився в 1890 році в с. Топорівцях, городенського повіту, на Покутті, в родині тамошнього директора школи Петра і його дружини Марії, рідної сестри письменника Леся Мартовича. Учительську семінарію закінчив в Заліщиках в 1910 році і після цього учителював в кількох селах Заліщицького повіту. Найдовше учителював в с. Дзвинячі.

В липні 1914 року був покликаний на військові вправи до Станиславова, де захопила його перша світова війна. Воював в австрійській армії на російському, сербському та італійському фронтах, від початку до кінця війни.

Вернувшися щасливо з війни в листопаді 1918 року, четар Клим зразу взявся вишколювати кулеметників для УГА. Вишкіл відбувався в Чорткові.

В березні 1919 року вирушив з кулеметною сотнею в складі Чртківського ударного куреня на протипольський фронт. Після включення цього куреня до 9-ої Бригади УГА в червні того ж року, поручник Клим з своєю кулеметною сотнею брав участь у всіх боях тієї Бригади. Відбув похід на Київ, воював з білим і червоним російським окупантом України так довго, аж поки важка недуга тифу не звільнила його на короткий час від обов'язків фронтового старшини.

Після ліквідації УГА в травні 1920 року, Клим, вирвавшись щасливо з польського полону, вернувся в рідні околиці з наміром продовжувати учительську працю. Але польська шкільна влада відмовилась дати йому працю учителя на території Львівської Шкільної Кураторії. Запропонувала йому учительську посаду в Познанщині, та він її не прийняв.

Хоч як тяжко прийшлось тоді Климові пробиватись крізь життя, він ніколи не попадав в зневіру. З повним запалом кинувся у вир тодішнього галицького господарського, культурно - освітнього і політичного життя. Брався до торгівлі, засновував кооперативи, відновлював читальні ,Просвіти", організував Луги, Кружки Рідної Школи, вступив в ряди Української Радикальної Партії, став послом до варшавського сойму зрамени тієї партії, згодом вів бюро порад і писання прохань, став волосним старшиною в с. Порогах, надвірнянського повіту, і вкінці, з приходом бальшевиків в 1939 році, вернувся до учительської праці. Учителював в с. Яблінці аж до часу свого спенсіонування в 1957 році. Там і скінчив трудяще життя.

Ось такий був життєвий шлях пок. Клима Стефанова, невтомного борця за свободу свого народу.

Рідна Земля, на якій спочив Ти, мій незабутній Побратиме, хай буде Тобі заплатою за труди, які Ти віддав свому народові упродовж цілого свого життя.

Дмитро Бречка,
кол. поручник УГА.

Перші кроки до здійснення будови Народного Дому у Філядельфії

6-го жовтня відбулися надзвичайні наради членів Товариства Українсько - Американських Горожан у Філядельфії, власників відомого старого Українського Народного Дому (Клюбу Горожан) при 847 Н. Френклин вулиці, — в сусідстві старої Катедри. Це Т-во найстарше у Філядельфії, засноване 1909 р. — 54 років тому. Його дім досьогодні є найбільшим у Філядельфії з найбільшою залею для зборів, театральних вистав, забав чи інших імпрез. В ньому були засновані, мали свої осідки і засідання 56 різних товариств. Подібно і сьогодні. В цьому домі має безплатні приміщення школа українознавства.

З Т-вом Українсько - Американських Горожан та його домом тісно зв'язане ім'я і діяльність першого єпископа у ЗДА Преосв. Сотера Ортинськоог, який 1908 купив церкву при вул. Френклин, а рік пізніше 1909-го з його благословенням засновано Т-во Українсько - Американських Горожан, якого став почесним членом і посвятив перше власне приміщення цього Товариства на цій же вулиці Френклин. Протягом довгих десяток літ вся церковна й культурна діяльність українців у Філядельфії творилась при Катедрі і в УНДомі при вул. Френклин.

Нова Катедра і новий УНДім.

У зв'язку з перебудовою старої Філядельфії прийшла черга і на вулицю Норт Френклин найстарше і найбільше скупчення українців у Філядельфії. Всі доми в районі старої Катедри і Народного Дому звалені. На їх місце збудують нові. Українці з цього району поселились в різні інші райони Філядельфії. Зістала стара Катедра, де спочиває перший наш єпископ Кир Сотер Ортинський та його наступник Митрополит Богачевський, а в сусідньому блоці стоїть старий Народний Дім.

В сусідстві старої катедри рішено збудувати нову репрезентативну Архикатедру за 3 мільйони долярів. Площу вже посвячено. Весною 1964 року зачнуть будувати. Рівнож Товариство Українсько - Американських Громадян рішило збудувати новий Народний Дім. Закуплено велику площу цілий бльок навколо старого дому, між вулицями Френклин і 7-ою, Периш і Поплар, так, що через вулиці Френклин і Периш дотикаються площі під будову нової катедри. Контракт з містом про закуп площі під У. Н. Дім підписано 12 серпня і заплачено за неї $ 40,000. Будова нового Укр. Нар. Дому може зачатися негайно після зібрання потрібної суми.

Слово предс. Михайла Дармограя.

Головним промовцем та інформатором на зборах членів Т-ва Українсько - Американських Громадян був майор Мих. Дармограй, безперервний предсідник цього Т-ва від 1939 р. Приїхав він до Америки 12-літнім хлопцем 1908 р. з рідного села Грималова (Скалат). По скінченні студій відбув дворічну військову службу і кадетську школу зі ступнем другого лейтнанта, стаючи опісля майором амер. армії. Ціле своє життя брав активну участь в українському житті міста Філядельфії і віддано працює для добра української справи. Він сказав: Дорогі панове! Цілий простір навколо нашого старого Клюбу між чотирма вулицями куплений. Земля наша! Гроші виплачені! Контракт з містом підписаний. Тепер приступаймо до праці всі як один. В єдності сила! Не розбиваймося, держімся разом і збудуймо щось велике, гарне — репрезентативне для сучасних, для наших дітей і будучих. Йде про наше існування. Наше товариство при вулиці Френклин, — це Мати всіх товариств у Філядельфії. Звалення старих домів навколо нашого дому і катедри примусило українців покинути цей район. Ми одначе прямуємо до того, щоб у цьому районі були збудовані нові модерні доми, до яких повинні вернутись українці, щоб всі разом в тому історичному місці в районі нової катедри і УНДому створили новий модерний український центр. Ми кличемо до всіх українців, які жили в цьому районі: верніться додому — на Френклин!

Перші жертводавці.

Опісля предсідник Михайло Дармограй прочитав список перших жертводавців по 100, 50, 20 і 10 долярів на будову нового УНДому та тих, що закупили бонди, і проголосив загальну збірку на фонд будови нового УНДомудови репрезентативного Українського Народного Дому при вул. Н. Френклин в сусідстві майбутньої нової Архикатедри. Кожний українець міста Філядельфії повинен своїми жертвами причинитися до будови цієї твердині українців у Філядельфії.

На згаданому засіданні 6-го жовтня рішено ще до кінця цього року: 1. вирівняти площу і підготовити її до засіяння травою, цвітами та посадити дерева. 2. зробити площу під паркування авт і 3. обгородити цілу площу чотирма вулицями дротяним плотом. Це все винесе $ 22,000. Крім цього на впорядкованій площі буде тенісова й волейболова площа, басейн для купання і різні пристосування для спортових гор і дозвілля для наших дітей і молоді.

На залі були переважно старі еміґранти, піонери українського життя у Філядельфії, які поклали перші кроки, які були свідками приходу першого єпископа і створили все те, на чому тепер продовжується розбудова дальшого українськогчо життя. Бажанням цих піонерів є лишити своїм дітям, внукам та новій еміґрації у Філядельфії: новий, модерний Український Народний Дім на історичному місці при вулиці Френклин в сусідстві теж нової Архикатедри. Щасти Боже! **М. В.**

Товариська зустріч українських інженерів Америки

Цьогорічна товариська зустріч українських інженерів Америки відбулась 28 і 29 вересня на „Верховині", оселі Укр. Робітничого Союзу в Глен - Спей, Н. Й. Прекрасний осінній день стягнув коло 120 осіб: інженерів, їх родин та гостей на цей традиційний вже З'їзд.

Прибули: голова ТУІА інж. М. Шуль, та всі члени Головної Управи, містоголова нюйоркського Відділу д-р Н. Синявська, голова Відділу у Філядельфії інж. В. Винницький, і голова Відділу в Бостоні інж. С. Берегулька. Приявні були майже всі члени Управ вищезгаданих Відділів, визначні старші члени Товариства і поважне число молодших інженерів.

Проведені наради Головної Управи з Управами Відділів торкались запляновaного на 1964-ий рік Конґресу Українських Інженерів Америки і Канади, його головних цілей та біжучих справ Товариства й окремих справ громадського значення.

Під час вечері - бенкету привітав приявних гостей та всіх колеґ від З'їздового Комітету інж. Р. Левицький, а по прочитанню привітів вітали з'їзд д-р В. Гук від Укр. Лікарського Товариства та предсідник А. Батюк від Укр. Робітничого Союзу.

Тостмайстер і конференсіє цього вечора інж. Л. Яцкевич керував вдало розваговою програмою, в якій взяли участь колеґи і інж. Люба Худяк та інженери В. Гнатківський, Л. Калинич, М. Шарко та Л. Яцкевич. Окрему точку фортепіянову виконав син голови ТУІА Андрій Шуль.

Вечірня забава при звуках оркестри Оселі протягнулась до год. 2-ої вночі.

В неділю 29 вересня відправив Службу Божу о. д-р Сабол ЧСВВ з Ню Йорку, виголошуючи глибоко змістовну проповідь, продуману для інженерів.

Організацію зустрічі перевели справно Управа Відділів ТУІА в Ню Йорку і Філядельфії. **Р. Л.**

● **Альжирський уряд видав** строгі розпорядки, які мають протидіяти втечі капіталу за кордон. „Соціялістичні" реформи тамошнього уряду відстрашують не тільки закордонний капітал, але й диктують самим багатшим альжирцям вивозити гроші з своєї батьківщини, що стала тереном експериментів її президента Ахмеда Бен Белли, звеличника Фіделя Кастра. Ті, що виїздять за кордон, можуть забрати з собою найвище 1.000 франків, себто 200 дол.

Вони гоять рани людства

„Сестер медичних місій" — треба зачислити до ревних носіїв модерної медицини, які є порозкидувані у 33 країнах світу.

Сорок років тому д-р Анна Денґел почала свою практику у військовому таборі в дуже небезпечних обставинах в Равалпінді в Північній Індії. Тепер ця місцевість належить до Пакістану. Вона була першою католицькою жінкою монахинею, яка привезла з собою до тієї країни знання модерної медицини.

Сьогодні вона є піонеркою в своїй праці. Їй тепер 68 років, та з небувалим ентузіязмом як 40 років тому вона виконує свої обов'язки на славу Божу і для добра народів, як генеральна настоятелька цих „Сеснтер медичних місій".

Вона є засновницею і головою „Сестер медичних місій". Це є перший такий чин в релігійному житті, метою якого є виховувати жінок-сестер в професійній ділянці. Д-р Анна Денґел помогла заснувати багато шпиталів, клінік і шкіл, що навчають інших в цьому фасі. Цей чин сестер служить в Індії, Пакістані, Африці, Північній і Південній Америці, Індонезії, Анґлії і в Південному В'єтнамі.

Тільки в минулому році ця армія різного роду спеціялістів заопікувалась 60,000 хворих. Тож Міжнародний Коледж хірургів на свойому з'їзді в Шикаґо надав почесне членство „Сестрам медичних місій".

Мирон Пилипець

Український Ню Йорк відзначив 30-ліття голоду на Україні

(Закінчення зі стор. 1-ої)

з конґресменів навіть запропонував перевести в тій справі слідство, але ніхто не звернув уваги, що вже тоді почалась коекзистенція, що триває й нині на шкоду ЗДА.

Відомий громадський діяч, Дмитро Левчук в своїй промові, виголошеній українською мовою, зробив глибоку політично - правну аналізу подій 1933 року, внаслідок яких Україна втратила 1/6 свого населення. Про це мовчала Ліґа Націй і мовчали всі уряди держав світу. Варвари 20-го століття знищили основу українського селянства, підстави самостійности України в 1917-18 роках, та його провідну верству, українську інтеліґенцію. Червоній Москві допомагали українські комуністи та комсомольці. „Ні від кого надіятися нам на поміч, українці мають самі себе визволити", — закінчив своє слово доповідач.

Першим американським промовцем був сенатор Кенет Б. Кітінґ з стейту Ню Йорк. Згадавши про голодову трагедію 1933 року, він в дальшому присвятив увагу американській закордонній політиці, яка „мусить спиратися на рішучості й силі". Нашу мілітарну перевагу — сказав сен. Кітінґ, — мусимо зберігати, бо послаблення холодної війни не принесло жадних поступок збоку Хрущова. Нам треба змагати за привернення вольностей народам за залізною завісою. Ми відперли комунізм економічною зброєю й доказали, що вільне господарство — це добробут і проґрес, а комунізм — це уярмлення й поневолення. Тому слід дати всім поневоленим націям, а зокрема Україні, волю й державну самостійність.

Голова УККА проф. Лев Добрянський під оплески присутніх, вручив сенаторові Кітінґові грамоту нагороди Шевченка за його піддержку української визвольної справи. Наступних американських промовців представив адвокат Вол. Стек. Були це сенатор Нюйоркського стейту Джозеф А. Марро з Олбані та нюйоркський конґресмен Ліонард Фарбетайн, які теж засудили червону Москву за страшні злочини, поповнені нею на Україні, в 1933 році.

Проф. Лев Добрянський у своїй змістовній промові вказав на конечність піддержувати всі акції УККА, як писання листів до конґресменів та сенаторів у справі Шевченкового „значка свободи" Шевченка, у справі Тижня Поневолених Націй і ін. „Наші вороги не сплять, — сказав проф. Л. Добрянський і навів приклад з часописом „Вашинґтон Пост" з 18-го жовтня, який в редакційній статті гостро засуджує постанову в справі побудови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні і домагається відкликання тої постанови. Проф. Добрянський закликає усіх присутніх зареаґувати на це писанням листів та винесенням резолюції з осудом тої статті.

Черговий американський промовець, суддя Луї Кемп, відпоручник посадника міста Ню Йорку, склав у його імені привіт українцям і підтримав заклик проф. Добрянського.

Адв. Мих. Пізнак викликав на сцену й вітав представників поневолених Москвою націй, що прибули на маніфестацію. Були це від Білоруського Конґресового Комітету інж. Мих. Бахар з дружиною, від вірмен Месроп Караян, від Козацького Визвольного Руху от. Ігнат Білий, від Верховного Козацького Представництва в екзилі ген. Глазков з дружиною, від Болгарського Національного Фронту та Болгарської Національної Ради д-р Калін Койчев та Коліо Кондофф, від Американських Приятелів АБН та представництва Мадярської Групи в АП АБН її генеральний секретар Чарлз Андреанскі. Американські кореспонденти нотували усі виступи й реакцію присутніх.

Резолюції із засудом червоної Москви за злочин народовбивства поповненого в Україні у 1933 році, відчитав ред. Валентин Коваль. Одноголосно прийнято також резолюцію із засудом редакційної статті в газеті „Вашинґтон Пост". На закінчення маніфестації мґр Ів. Базарко подякував присутнім за участь, а проф. Ол. Омельський відіграв власну композицію „Елеґію" і український національний гимн.

Слід зазначити, що наша громада не виявила до тієї маніфестації належної уваги. Такі маніфестації не відбуваються часто. На байдужність немає оправдання, коли мариво голоду знову нависло над Україною.

О. С.

Проф. др М. Величківський говоритиме про економічні причини комуністичного співіснування з демократичними країнами

Ню Йорк. — Економічна Комісія НТШ влаштовує в суботу, 26 жовтня 1963 р. в год. 6-тій вечером, в залі Наукового Товариства ім. Шевченка, 302 - 304 Захід 13 вул. в Ню Йорку — Наукову Конференцію, на якій проф. д-р Микола Величківський виголосить доповідь про „Економічні причини московсько-комуністичного співіснування з демократичними країнами". У своїй доповіді проф. Величківський обговорить шкідливість комуністичної економічної системи, занепад промисловости в Совєтському Союзі, повну кризу сільсько-господарського виробництва, а в наслідок того конечність для Совєтів наладнати співіснування в економічній ділянці, з демократичними країнами вільного світу.

Президент заповідає загальне зменшення торговельних тариф

Вашинґтон. — Президент Кеннеді повідомив 21-го жовтня промисловців, що можуть бути зменшені майже всі торговельні тарифи в недалеких переговорах із представниками Европейського Торговельного Ринку та інших держав. Список тариф обіймає майже 6 000 різних товарів, мито від яких може бути зменшене на половину або й більше, і до цього повинні достосуватися американські промисловці в своїх економічних і торговельних калькуляціях. Це вперше в історії будуть дебатувати над зміною мита від усіх товарів, бо в попередніх подібних переговорах ЗДА наперед визначали аж 75% товарів, які не могли бути предметом переговорів. Цього року переговори мають початися 2-го грудня у Вашинґтоні і триватимуть принаймні 4 місяці.

● **Папа Павло VI** висвятив у минулу неділю 14 нових єпископів, з яких 12 призначені для місійної служби в азійсько-африканських країнах. Є між ними й один американець, Арнолд Рафаель Коті, призначений до Танґаньїки.

Еспанія починає економічно-соціяльні реформи в дусі поступу

Мадрид. — Еспанський уряд проголосив 4-річний плян господарського розвитку, який бере на увагу однаково розвиток промислу, пожвавлення торгівлі, будову мешкальних домів і проблеми валюти, як теж збільшену участь держави в системі державного забезпечення для службовиків і робітників. Цей плян — коментує преса — є ділом тієї групи римо-католиків режиму ген. Франка, які є лібералами у відношенні до економіки та консерватистами у відношенні до закордонної політики. Негайно після проголошення того пляну подалися до димісії президенти державного Інституту Промислу та Державного Інституту державного забезпечення. Вони обидва праві консерватисти, які не погоджуються із змістом і духом проєктованих реформ. У проголошеному плянi передбачується побудову 16.000 нових шкільних заль, для народних шкіл, піднесення хліборобського стану через подвоєння існуючого стану тракторів, поліпшення системи наводнюваня та переведеня 340.000 сільських робітників до промислу. Збільшення продукції сталі і сірого заліза, цементу, хемікалій, машин і електричної енергії — це плян щодо промислу. Проєктується теж значне попpавлення шляхів і всіх інших засобів комунікації та побудову 720.000 нових помешкань.

Громико заперечує, наче б песимістично оцінював ситуацію

Берлін. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико зупинився подорозі з Ню Йорку до Москви в Прествіку в Шотляндії та потім в Східньому Берліні. Він заявив, що журналісти неправильно зрозуміли його вислови в Прествіку, як вислів песимізму щодо дальших можливостей східньо-західних розмов і порозумінь. Він ніби-то тільки стверджував, що покищо існують розбіжності в багатьох важливих міжнародних справах. Насправді Громико висловився був в названому шотляндському місті, де зупинився був літак, що „стан наших розмов не міг би бути гірший". Приїзд Громика до Східнього Берліну, де в тому самому часі перебували також совєтські астронавти Юрій Гаґарін і Валентина Терешкова, був ніби доказом совєтської вірности німецьким комуністам. Західні коментатори, відкидаючи американське пояснення минулотижневих шикан, стосованих совєтськими вояками супроти американських і британських конвоїв на шляху до Берліну, переконані, що це була свідома демонстрація, щоб примушувати альянтів до „згоди" на розв'язку Берлінської проблеми за совєтською рецептою.

Ізраїльсько-арабський конфлікт — центр ситуації на Середньому Сході

Об'єднані Нації. — Голова Аґенції Об'єднаних Націй для справ допомоги втікачам з Палестини, д-р Джон Ш. Дейвіс, заявив у своєму звіті до Об'єднаних Націй, що перманентний спір між Ізраїлем і його арабськими сусідами не дозволяє на розв'язання будь-котрої поважнішої проблеми на Середньому Сході. Зокрема він ствердив, що внаслідку цього спору не можливо конструктивно розв'язати проблему арабських втікачів, яких та Аґенція зареєструвала по нинішній день на 1,210.170 осіб. Із них882.170 осіб все ще користають з допомоги від Об'єднаних Націй. Ці втікачі живуть найбільше в Йорданії, але також в Сирії, Ливані і в пустині Ґази, що належить до Об'єднаної Арабської Республіки, але представники тих держав не погоджуються на ніяку іншу розв'язку проблеми арабських втікачів, як тільки признання їм права на поворот до їхніх колишніх осель і домів з-перед 15-ох років, — на що рішуче не погоджується Ізраїль. Названий вгорі голова тієї Аґенції ОН зрікся свого становища, ніби тому, що хоче вернутися до свого дому в ЗДА, а насправді — дає зрозуміти преса — тому, що хоче вернутися до свого ситуації, в якій опинилась проблема, що її йому доручено.

Рокефеллер закликає Ґолдвотера до дебат над питанням, як перемогти демократів

Ню Йорк. — Губернатор Нелсон А. Рокефеллер повторив свій заклик до арізонського сенатора Беррі Ґолдвотера, щоб він передумав свою відмову та таки погодився дебатувати з ним про те, як би то найлегше можна було перемогти демократів в найближчих виборах. І Рокефеллер і Ґолдвотер виступали спільно на республіканській конференції з 13-ох західніх стейтів, де вони обидва промовляли, і де Рокефеллер запропонував Ґолдвотерові разом із ним обговорювати те, як Республіканська партія могла б найкраще розв'язати ті всі проблеми, які тепер стоять перед ЗДА. Ґолдвотер заявив, що він радо дебатував би про слабі сторінки уряду президента Кеннеді, але не хотів би дебатувати над тими проблемами, які могли б порізнити республіканців. Республіканська партія потребує тепер в першу чергу єдности, — казав Ґолдвотер. Рокефеллер і Ґолдвотер уважаються як можливі республіканські кандидати на президента в 1964-му році. В промові в Боффало, Н. Й., в дні 14-го жовтня Рокефеллер заявив, що він хотів би з Ґолдвотером дебатувати над робітничою проблемою так званим „правом на працю". Рокефеллер хотів би під час спільних дебат пошкодити тій популярності, якою втішається арізонський сенатор.

Збільшився оптимізм Рокефеллерових прихильників

Ню Йорк. — Прихильники нюйоркського губернатора Нельсона А. Рокефеллера з оптимізмом дивляться в майбутнє після того, як Рокефеллер був в Ню Гемпширі. Тимчасовий провідник виборчої комісії за вибір Рокефеллера в стейті Ню Гемпшир колишній губернатор Гю Греґ заявив, що нюйоркський губернатор може перемогти в тому стейті арізонського сенатора у правиборах, які відбудуться вже 10-го березня. Рокефеллер у своїх промовах гостро критикував закордонну програму сен. Ґолдвотера, кажучи, що вона була б катастрофою для ЗДА, коли б її здійснити. Рокефеллер казав, що Ґолдвотер проєктує, щоб ЗДА залишили Об'єднані Нації, щоб не підтримували Світового Банку та щоб припинили давати допомогу закордонним державам. Але преса підкреслює те, що під час промов Рокефеллера в Ню Гемпширі не було багато слухачів, бо нюйоркський губернатор промовляв головним чином до студентів, які не всі мають виборче право з огляду на свій вік, а деякі студіюють в тому стейті, хоч самі походять з інших стейтів.

Вісті з Каліфорнії

Чайний вечір „Кобзаря"

13-го жовтня в залі Народного Дому відбувся вдало й мило проведений вечір підсумків дотеперішньої діяльности хору „Кобзар" у Лос Анджелесі — в приємній товариській формі чайного прийняття 75 членів хору та багатьох гостей - прихильників вокального мистецтва. За столами з перекускою засіли дві сотні людей, щоб у ненапруженій атмосфері згадати, як то два роки тому тяжко народжувався „Кобзар", і як тепер безупинно росте, міцніє та набуває розголосу також серед чужинців Каліфорнії. За почесним столом — маестро Володимир Божик, улюблений хористами диригент, з дружиною, в оточенні голови Управи хору Петра Марцініва з дружиною та кількох представників від різних організованих громад українців міста.

Спільним відспіванням „Отче Наш!" започатковано споживання їжі, після чого голова Управи хору представив присутнім кожного учасника хору окремо в абетковому порядку, а пан Васильків продемонстрував технічно добре виготовлений кольоровий фільм, накручений ним протягом майже всього творчого шляху „Кобзаря": проби хору, виступи на імпрезах в Народному Домі, концерти перед чужинцями, в телевізії. Цей фільм варто зберегти для історії хору. В міжчасі всі мали можливість прослухати з „тейп-рекордера" пана Барнича прекрасні мелодії, взяті ним на стрічку під час численних виступів „Кобзаря" протягом двох літ його існування.

Реферат з історичним оглядом минулої праці та програмою на найближче майбутнє виголосив д-р А. Вусик. З реферату довідуємось, що в наступному творчому році „Кобзареві "відчиняються двері в ще ширший світ чужинців: його запрошують американські гайскули, є можливість потрапити на сцену найбільших університетів Каліфорнії та навіть запевнені виступи перед найдобірнішою публікою майбутнього „Музичного Дому" в Лос Анджелесі, що оце викінчується та який буде одним із найкращих культурних надбань Америки, де виступатимуть знаменитості зі всього світу в операх та концертах найвищого мистецького рівня. При цьому варто пригадати, що наш хор уже виступав перед 62тисячною масою слухачів в одній з найбільших арен Лос Анджелесу.

Вислухавши реферат та високо оцінюючи пройдений шлях „Кобзаря", як також радіючи його широким культурно - амбасадорськими плянами на майбутнє, хочеться вірити, що велика переобтяженість хору виступами серед чужинців не послабить його діяльности також на, так би мовити, внутрішньому фронті українського життя, що гуртується навколо Укр. Народного Дому. Створеного з усіх частин співучої громади Лос Анджелесу „Кобзаря", як і раніше, будуть потребувати і наші імпрези в дні національних свят та важливих ювілеїв. Тому, хоч „Кобзар" і є окрема статутова одиниця варто було б річні пляни-програми хору у великій мірі узгіднювати з плянами праці Укр. Культурного Осередку — єдиної центральної організації українців Лос Анджелесу.

Після офіційної частини чайного вечора-прийняття була й дружньо-мистецька. Г. Старовійт прочитав та оповів кілька гуморесок, одну з них авторства пана О. Гаца, співака хору, який у жартівливій формі описав деякі будні з життя „Кобзаря", змусивши присутніх до добродушного сміху. А прочитавши кілька пародій, той же автор спричинився до ще більшої інтимности імпрези. Хор має гарний звичай відзначати членів з наготи їх родинних подій. Цим разом пані Марія Ємець отримала великий торт з нагоди 25-літнього подружнього життя з проф. В. Ємцем.

Від гостей промовляли: голова УКО мґр. О. Веселий, проф. В. Ємець, актор-режисер Б. Грінвальд та інші. Особам, які в тяжкі хвилини ставання на власні ноги „Кобзаря" прийшли з фінансовою допомогою, винесено окрему подяку. Ними були: П-во Гнип (200 дол.) та по 100: п.п. Осадца, Тростянецький, Кузін, Грець, Марцинів, Окрушко. Фізичною працею відзначилися: п.п Шкряба, Прокопович, Ґац, Войтович, Ерін, Васильків та багато інших. Подякувано також паням за допомогу в переведенні обідів і вечорів: п.п. Ліпінська, Волинюк, Микитин, та інші. Особливе признання винесено п. Богданові Гірці за його мистецьке оформлення сцени, де виступав „Кобзар".

Іван Овечко

ТАРЗАН, ч. 5129. Підозріває П'єра . . .

— Вас взяли для вашої таки ж безпеки, — сказав Рейнард. — Чи ж не знаєте того, що сотки тубільців плянують революцію?

— Ми є безсильні, щоб не допустити до цього, — простогнав капітан, — бо ми навіть не знаємо їхнього провідника . . .

— Тарзанові широко відкрилися очі. Він тепер швидко робив огляд своїх підозрінь щодо П'єра . . . Чи ж він мав би бути відповідальним?